

6

תסא

פרק לג, ב — ד

שבו מותר לעשות לצורך רפואתו אפילו מבלי לשנות מהרגיל בימות החול (כא). לבין מקרה שאין בו סכנת-אבר, וכמבואר לעיל סעיף א (א"ד), שאז מותר לעשות איסור דרבנן לצורך רפואתו של החולה, אבל רק אם ישנה ממה שרגיל לעשות בימות החול (כב), ואם אי-אפשר לשנות מהרגיל — יעשנו על-ידי נכרי, ורק אם אין נכרי — יעשנו היהודי אף בלי שינוי (כג).

ג. לפיכך, אסור בשבת לטלפן לרופא (כג"י). אסור לנסוע במכונית לקנות תרופות, אסור להדליק ולכבות (כד) אור לצורך החולה, אסור לעשות צילומים, לשים גבס וכיו"ב, אם אין הרופא דורש לעשות זאת מיד מחשש סכנה לחיי החולה, מכיון שכל הדברים האלה קשורים באיסורי תורה.

ד. מותר לקחת תרופות (כה), כגון גלולות, סירופ, וטיפות (כה"י), ומותר לערבב מיי-חמצן (כו) במים כדי לגרגר בהם *.

* כל תרופה הרי היא מוקצה בשבת וביו"ט, אפילו אם טעמה אינו מר, ואסור לטלטלה, כי אם לצורך החולה. אך אם היה חולה מבעוד יום, הרי מכיון שדעתו על התרופה, איננה מוקצה ומותר לטלטלה (כז).

עצמו, וע"ש במ"ב ס"ק לט ובמ"א ס"ק ט בשם הרמ"א לענין סתם יינם. (כא) ס"י שכת סע' יז, והלכה כדעה השלישית, שם בשו"ע ובמ"ב ס"ק נז, ועיין דעת תורה סע' יז ד"ה ח"י הר"ן, דמה שמתירין איסור קל דרבנן, מ"מ בדאפשר בדרך היתר, אין להקל, ועיין במ"ב ס"ק נא ונד, דכל שמותר לעשות ע"י יהודי, א"צ לחפש אחר נכרי, וע"ע קצשו"ע ס"י צא סע' יז ובמנחת שבת ס"ק מג. (כב) ס"י שכת סע' יז ובמ"ב ס"ק נז. והא דלא התיירו חז"ל שבות דכיבוי הנר בשביל חושאיב"ס, עכ"פ דרך שינוי, והרי עצם הכיבוי הוא משאצ"ג, כל שאינו צריך לעשות פחמים, עיין סוגיא שבת ל א ושו"ע ס"י רעה במ"ב ס"ק ג, י"ל דשבות כי האי החמירו טפי, מכיון שעיקר הכיבוי מדאורייתא, וכ"ה בשעה"מ על הרמב"ם פ"ב מה' שבת, ועיין ר"ן על הרי"ף ריש פכ"ב דשבת ד"ה ובמקום, ועיין דעת תורה ס"י רעה ד"ה שיש בו וס"י שכת סע' יז ד"ה ועיין פנ"י, ואם רבים הם החולים ואיכא צערא דרבים, עיין ס"י רעה בבית"ל ד"ה החולה, בשם הפמ"ג ולעיל פל"ב סוף הערה קעה. (כג) ס"י שכת במ"ב ס"ק קב בשם הח"א, ועיין ח"א כלל סט ס"י יב, דמשמע דלאו דוקא לגבי לקחת תרופות, אלא דה"ה בכל מלאכות דרבנן, אם אי-אפשר ע"י נכרי, נמי הדין הכי דמותר היהודי לעשות אף בלי שינוי, וכ"ה בתניו יהושע סוסע' כז, ועיין קצוה"ש ס"י קלד בבדה"ש ס"ק ז, וע"ע ס"י שכת במ"ב ס"ק נז, פה וקל. — ושמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, דבכה"ג שמותר לעבור אדרבנן, צריכים לעשות הכל כראוי, גם להקפיד שלא להשאיר שום פגם ביופי של האדם (כגון חתך בפנים), כמו בציצין שאינם מעכבין את המילה, ס"י שלא סע' ב, דעושין גם בשבת, ואע"ג דהתם הוא מפני שהתנאה לפניו במצוות, ע"ש, משא"כ הכא, מ"מ מסתבר דברבנן שפיר שרי, ורק לענין דאורייתא שפיר אסור להרבות במלאכה, עכ"ד. (כד) ושמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, דביו"ט מותר לטלפן בכגון דא, כיון שרוב הפוסקים סוברים דהמצאת אש ביו"ט אסורה רק מדרבנן, ולכן אף אם נדלקת נורה במרכוזה מותר, וגם יתכן דחשיב כפ"ר ולא ניה"ל כיון שהמחייג אינו צריך את הדלקת הנורה, עכ"ד, וראה להלן פל"ח הערה כ. (כז) עיין לעיל הערה כב; ושמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, דמ"מ מותר להוציא את הנר מהחור אם החולה מצטער ורצוי שישן, אך יזהר מכיבוי הנר והבערתו, ובפרט במנורת נפט ושמן צריך שיהיה לטלטל איתן, לאט לאט (עיין ס"י רעז סע' א ובמ"ב ס"ק ז). (כה) ועיין דעת תורה ס"י שכת סוסע' ב, דמסתפק בדין שבות בחושאיב"ס, אי רשאי להחמיר על עצמו. (כה"י) ס"י שכת סע' לו ברמ"א ובמ"ב ס"ק קכא, וע"ש